

ЗАПЧАСТИНА», ВАТ «УКРІМПЕКС», ЗАТ ШТФ «ДНПРО», ПАТ «Державний ощадний банк України», ПАТ «Державний експортно-імпортерний банк України», ПАТ «Судноплавна компанія «УКРРІЧФЛОТ», Державна акціонерна компанія «УКРРЕСУРСИ», ПАТ «Національна страхова компанія «ОРАНТА».

Серед особливостей вітчизняного фондового ринку є те, що в Україні фактично не реалізуються функції первинного та вторинного ринків цінних паперів. На первинному ринку здійснюється лише незначне розміщення цінних паперів, що має істотний вплив на перерозподіл вільного грошового капіталу за галузями економіки. Крім того через відсутність гарантій зі сторони держави обсяги інвестицій у розвиток вітчизняних підприємств є незначними. Також за відсутності сталого ринку фінансові інвестори не одержують реальний дохід у вигляді курсової різниці. Відповідно, курсова вартість акцій не буде сформована, адже не буде попиту і пропозиції на ці активи. На вторинному ринку відсутнє забезпечення ліквідності цінності паперів - не створені умови для найширшої торгівлі ними. Ключовим недоліком є також відсутність довіри населення України, як потенційних інвесторів, до учасників фондового ринку та менеджменту акціонерних товариств через відсутність чіткого механізму реалізації суб'єктивних корпоративних прав аукціонерів на фондових ринках.

Одним із напрямів усунення перелічених проблем та оптимальним способом одержання фінансування є розміщення акцій на вже сформованих ринках цінних паперів у Європі. У зв'язку з цим український емітент фактично стоїть перед стіною заборони щодо залучення корпоративних активів із використанням цивілізованих сталих принципів фінансових ринків [1]. Наприклад, 9. 12. 2013 р. на альтернативному торговому майданчику New Connect Варшавської фондової біржі були проведені торги акціями української компанії Cereal Planet, метою розміщення яких було не залучення інвестицій для розвитку бізнесу, а формування публічного іміджу компанії в очах теперішніх і потенційних інвесторів (так зване «технічне розміщення»). Для проведення лістингу створили холдинг у єврозоні, акції якого, власне, і стали предметом розміщення. Фактично на правову схему випуску акцій холдингом для залучення інвесторів в Україну емітенти вимушені йти у зв'язку з відсутністю інвесторів та кредитування в межах нашої країни. Оскільки українські акціонерні товариства не мають значного капіталу та широкого кола інвесторів, порівняно з європейськими емітентами акцій, то розміщення акцій на майданчику New Connect відкриває їм у майбутньому джерела для стратегічного розвитку, фінансування та формування капіталу і, як наслідок, забезпечення стабільності ціни на акції [2].

На підставі зазначеного можна зробити висновок, що в даний час механізм функціонування фондових бірж на вітчизняному ринку цінних паперів є недостатньо розвиненим, а процедура розміщення акцій українськими емітентами за межами України не є регламентованою. З метою активізування публічного ринку акцій слід залучити на вітчизняний ринок ширше коло іноземних інвесторів, активізувати процес обігу акцій українських емітентів за кордоном, скасувати дозвільну систему або перевести її на облікові заходи ринків капіталу, створити умови українським інвесторам для користування фінансовими інструментами іноземних ринків [1].

1. *Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23 лют. 2006 р. №3480-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2006. – № 31. – 268 с.*

2. *Супроводження Private Placement другої української компанії на NewConnect [Електронний ресурс] // Офіц. сайт ILF. – Режим доступу: <http://www.ilf-ua.com/ru/projects/consulting/310720141/>.*

3. *Концепція доступу на український фондовий ринок фінансових інструментів іноземних емітентів, активи яких розташовані в Україні [Електронний ресурс] / Асоц. «Укр. Фонд. Торговці». – Режим доступу: www.aust.com.ua/docs/Концепція_ИЦБ.doc*

Гентош А.О.

студ. групи ЕВМЕ-21

Науковий керівник - к.е.н., проф. каф. ММІ Л.І.Чернобай

ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ТА ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПрАТ «СГ ТАС»)

Економічна безпека являє собою багатокомпонентну систему, діагностування якої забезпечує підприємству стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз. Враховуючи сферу діяльності компанії, а саме її функціонування на ринку страхових послуг, основними складовими економічної безпеки для ПрАТ «СГ ТАС» є: фінансова, інтелектуальна і кадрова, політико-правова та інформаційна.

Важливою передумовою діагностування фінансової складової економічної безпеки на підприємстві, є планування комплексу необхідних заходів та оперативна реалізація запланованих дій у процесі здійснення фінансово-економічної діяльності. При розгляді фінансової безпеки ПрАТ «СГ ТАС» також необхідно враховувати й фінансову безпеку інших його учасників, до яких відносяться і страхові посередники, і страхувальники і навіть органи державного нагляду та саморегульовані організації.

Не менш важливою складовою економічної безпеки на ПрАТ «СГ ТАС» є інтелектуальна і кадрова складові. В значній мірі, рівень економічної безпеки на підприємстві залежить від персоналу, їхнього професіоналізму та інтелекту. Задля ефективного діагностування економічної безпеки, процес планування та управління персоналом на ПрАТ «СГ ТАС» охоплює організацію системи підбору, найму, навчання й мотивації праці необхідних працівників, включаючи моральні та матеріальні стимули, воля до творчості. Важливим фактором також є репутація ПрАТ «СГ ТАС», оскільки страхова компанія позиціонує себе лідером України у сфері страхових послуг, працівники підприємства сповнені почуттям гідності за свою роботу.

Наступною складовою економічної безпеки на ПрАТ «СГ ТАС» є політико-правова складова. Загальний процес діагностування економічної безпеки компанії здійснюється на основі аналізу загроз негативних впливів, та планування комплексу заходів, щодо вивчення впливу політико-правової складової на підприємстві. Планування та формування роботи відповідних функціональних підрозділів на ПрАТ «СГ ТАС». Важливе значення у політико-правовій складовій економічної безпеки на підприємстві відіграють: кваліфікація працівників юридичної служби компанії, фінансування юридичного забезпечення, нездатність підприємства впливати на політико-правове середовище його діяльності.

Останньою складовою економічної безпеки ПрАТ «СГ ТАС» що розглядається є інформаційна складова. На підприємстві функціонують відповідні служби, основними завданнями яких є: збирання усіх видів інформації що має відношення до страхової діяльності; аналіз отриманої інформації з дотриманням загальних принципів роботи підприємства; прогнозування тенденцій науково-технічних, економічних та політичних процесів, які могли б вплинути та діяльність та розвиток підприємства. Оперативність в реалізації заходів з діагностування інформаційної складової економічної безпеки здійснюється лише за виконанням певного послідовного комплексу робіт, що включає в себе збирання та аналіз інформації, її обробку та систематизацію, захист інформації тощо.

Різноманіття господарських зв'язків, в які вступає підприємство в процесі своєї діяльності, призводить до виникнення великої кількості факторів впливу на економічну безпеку його діяльності. Тому виявлення факторів ризику, небезпек і загроз – одне з найбільш важливих завдань в процесі забезпечення економічної безпеки.

Загрози економічної безпеки підприємства, що функціонує на ринку страхових послуг, визначаються внутрішнім і зовнішнім середовищем. Внутрішні загрози породжуються в основному помилками, зловживаннями структурних підрозділів та окремих спеціалістів; відсутністю контролю за збереженням фінансової інформації; помилками в управлінні фінансами. Основними причинами виникнення зовнішніх загроз для підприємства сучасного страхового ринку є: неадекватна фінансово-економічна політика учасників страхового ринку; стрімкий розвиток інтеграційних та глобалізаційних процесів, інтернаціоналізація світового ринку тощо.

Фактори впливу на економічну безпеку ПрАТ «СГ ТАС», визначені внутрішнім та зовнішнім середовищем функціонування, представлено у табл. 1.

Таблиця 1.

Фактори впливу на економічну безпеку ПрАТ «СГ ТАС»

Фактори, визначені внутрішнім середовищем	Фактори, визначені зовнішнім середовищем
1. Пов'язані з персоналом підприємства: невідповідний рівень кваліфікації керівників, освітній рівень керівників; недостатня сумлінність персоналу; низька якість підбору персоналу; протиправні дії кадрових співробітників тощо.	1. Політичні фактори: нестабільна політична ситуація в країні, територіальний конфлікт, можливі сепаратистські настрої окремих керівників, протиріччя між центральними, регіональними і місцевими органами влади.
2. Пов'язані з інформаційними ресурсами: слабкий рівень інформаційного забезпечення та захисту інформації, в певній мірі порушення збереження конфіденційної інформації	2. Соціально-культурні фактори: брендові уподобання споживачів, соціальні пріоритети клієнтів, тощо.
3. Пов'язані з маркетинговою політикою: недостатня обґрунтованість маркетингових програм, нерациональна сегментація ринку та нерациональне розширення ринків збуту, залежність маркетингової політики від цінової та комунікаційної, низький рівень управління маркетингом тощо.	3. Демографічні фактори: фактори, які безпосередньо впливають на підприємство, що займається страховою діяльністю, стан народжуваності і смертності в країні, тривалість життя населення, якість та стан його здоров'я тощо.
4. Пов'язані із технологією надання послуг: вибір ненадійних партнерів з перестраховання, можлива небезпека недружньої співпраці з вітчизняними страховими компаніями тощо.	4. Економічні фактори: стан існуючої економічної ситуації в країні; стан грошової, кредитної, банківської та фінансової системи; економічні кризи; фіскальна політика країни; нестабільність валютного курсу в країні; рівень розвиненості інфраструктури країни в цілому, раптове банкрутство вітчизняних партнерів тощо.
5. Пов'язані зі сферою планування: невідповідна якість планування та прийняття рішень, суттєві помилки в тактичному та стратегічному планування, нерациональний вибір цілей та шляхи їх досягнення, помилкова оцінка можливостей підприємства його ресурсів тощо.	5. Фактори взаємозв'язків: стан конкурентів, порушення зв'язків з потенційними партнерами та клієнтами; переманювання конкурентами кваліфікованих кадрів підприємства тощо.
6. Пов'язані з юридичним забезпеченням: слабкий рівень юридичного забезпечення, легковажне ставлення до експертизи договорів та контактів підприємства тощо.	6. Правові фактори: стан законодавства і нормативної бази, щодо організації бізнесу і регулювання господарської діяльності в країні і регіоні, перспективи його змін; стан податкового законодавства та законодавства про власність; стан правової системи захисту інвесторів і виконання законодавства та ін..

Ідентифікування факторів впливу на економічну безпеку ПрАТ «СГ ТАС», що формуються у внутрішньому та зовнішньому середовищі функціонування підприємства, дозволяє виявити найбільш вагомі чинники, які визначають стан його фінансової, кадрової, інформаційної та політико-правової безпеки в цілому.

:1. *Ильяшенко С. И. Составляющие экономической безопасности предприятия и подходы к их оценке /СИ. Ильяшенко // Актуальні проблеми економіки.-2003.-№ 3 (21).-С. 12-19.*

2. *Соціально-економічна діагностика діяльності підприємства в умовах глобалізації: сутність, види, принципи здійснення.,Кузьмін О.Є., Мельник О.Г., Петришин Н.Я., 2010.*

3. *Забродский В. Теоретические основы оценки экономической безопасности отрасли и фирмы / В. Забродский, Н. Капустин // Бизнес-информ. - 1999.-№ 15-16. - С. 35-37.*

4. *Антикризисное управление: Учебник / Под. ред. Э.М. Короткова. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 432 с.*

Домащук Я.В.

студ. групи МЕБА–11

Науковий керівник – к.е.н., доц. каф. ММП В.Ю. Харчук

CONTRACT THEORY IN INTERNATIONAL BUSINESS DEVELOPMENT

The topicality of the contract theory, on the one hand, consists in its practical implication in business. The great deal during negotiation is to reach a common point, especially if its participants are from different countries and cultural differences come into force. And the contract theory provides optimized ways of arranging such situations. International corporations and local companies (including Ukrainian) successful experience of applying the theory only emphasizes an importance of the theory usage.

On the other hand, multiple scientists have been researching this issue starting from the 18th century and many of those works were awarded by Nobel Memorial Prize in Economics. The first of them were John Hicks with Kenneth Arrow and later on around 10 other scholars including Oliver Hart, Bengt Holmström and Richard Thaler within recent years. [1] Such achievements illustrate that scientific world eventually realized an importance of human interaction in the terms of economics. This could be accurately expressed by Richard Thaler's words "In order to do good economics, you have to keep in mind that people are human." [2]

Contract theory by itself is the study of the way people and organizations construct and develop legal agreements. It analyzes how parties with conflicting interests build formal and informal contracts. [3]

With reference to the scientific works and analytical sources [4-6] analysis we may outline the core ideas behind the term "contract theory" and the history of the notion:

- **In the 1700s Adam Smith argued that share-cropping contracts did not incentivize tenants to improve the land**
- **In the 1930s Chester Barnard considered how to get employees to put more effort into their work in big companies**
- **During the 1960s Kenneth Arrow researched this notion and incorporated both behavioral incentives of a principal and an agent**
- **Later on, the general equilibrium theory [7] had evolved and had shown how efficient outcomes can be achieved under ideal circumstances, through detailed contractual agreements (this theory was developed by John Hicks and Kenneth Arrow, Gérard Debreu, Ronald Coase, and many other scientists, and was awarded by Nobel Memorial Prize in 1972, 1983 and 1991 respectively)**
- **In 2016 Oliver Hart and Bengt Holmström were awarded by Nobel Memorial Prize in Economics for highlighting new significant aspects: Hart developed foundations for the theory of incomplete contracts and Holmström focused on informational problems [8]**
- **In 2017 Richard Thaler was awarded for his 40-years work on behavioral economics [9]**
- **In general, this is the mode of examining a decision maker's behavior under specific structures, namely "Moral hazard model", "Adverse selection model" and "Signaling model".**

The theory appeared to be cross-functional, that is why it might be applied to different types of business in different countries. The idea that overcame so many obstacles and faced such a big amount of changes deserves to be used as an example of perfect collective work that led to the theory, that might be used on practice and could lead to desirable results. The possible future of the contract theory is as follows, it might be implemented on national levels as mandatory and included in the school curriculum for further appliance and improvement of the negotiation process.

The theory usage will facilitate not only understanding of foreign partners, but also contribute to big companies' entry into new markets by understanding cultural differences of new possible partners and customers. In the case of company inner policy, the theory may as well serve as a guide to better rapport among colleagues, especially in transnational corporations.

Having analyzed all above mentioned we may summarize that nowadays economics is aimed at the consumer and is rapidly growing its acknowledgment of how to do it effectively. This knowledge is vital during conducting international business in order to understand colleagues, future partners and make agreements mutually beneficial.

1. *List of Nobel Memorial Prize laureates in Economics [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Nobel_Memorial_Prize_laureates_in_Economics*